

Πολιτιστικά και άλλα...

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ του Σπύρου Δομαζάκη

Το ταξίδι πρέπει να συνεχιστεί

Είναι το τέλος μιας ακόμη κινηματογραφικής περιόδου, ενός ταξιδιού, που διέσχισε τις αθέατες ή φανερές πλευρές του κόσμου και των ψυχών που τον κατοικούν. Το ταξίδι αυτό μέσω της διαπολιτισμικής αξίας του κινηματογράφου πρέπει να συνεχιστεί. Για κάποιους αποτελεί ανάγκη, για άλλους απαξίωση. Ανάγκη να το νιώσουν έχουν όσοι θέλουν να κυβερνήσουν τον εαυτό τους, απαξίωση όσοι θέλουν να κυβερνηθούν από άλλους.

Παίρνω τη θέση των πρώτων και συνεχίζω. Οι εικόνες που γράφουν την κινηματογραφική ιστορία έχουν την ψυχή του ανένταχτου δημιουργού τους, των ανθρώπων που δεν κυβερνιούνται κατά βούληση. Χώρος συνάντησης και επικοινωνίας η κινηματογραφική αίθουσα, όπου ζυμώνονται καινούργιες ιδέες και ανοίγονται νέοι αισθητικοί δρόμοι, μπορεί να αποτελέσει δυναμικό κέντρο και αντίβαρο στη μετριότητα.

Και γω βλέποντας την αίθουσα απορημένη

από τα βλέμματα, τα αδιάφορα του κόσμου, θα προσπεράσω στέλνοντας το μήνυμα παντού και σε όλους:

Το πάθος που ελποχέυει κάτω από τα μικρά ή μεγάλα οράματα δεν εξομολογείται για τις πράξεις του, γιατί σε παρασύρει σ' αυτές και η ακολουθείς ή μένεις εκεί που είσαι, στην ακίνητη περιοχή μιας επιθανάτιας ζωής. Γιατί, όταν παρασύρεσαι είσαι σαν υπνωτισμένος - ερωτευμένος. Ύπνος που σε παρασύρει σε όνειρα.

Και γω σε ύπνωση βρίσκομαι για ν' ανταπεξέλθω στη μεμψιμοιρία, το συντηρητισμό και τη σκοπιμότητα. Να ανταπεξέλθω τα εμπόδια, που σίγουρα θα βρω μπροστά μου, γιατί το ταξίδι πρέπει να συνεχιστεί, για χάρη των γενναιοδωρων ψυχών.

Το αυγό της Τυρινής

Του Κούλη Μοίρα

Το βράδυ της Τυρινής (Τυροφάγου) ή της δεύτερης Αποκριάς όλη η οικογένεια στην Αίγινα, από τη γιαγιά μέχρι το εγγονό και τυχόν παρευρισκόμενοι φίλοι της οικογένειας μαζεύονταν στο σπίτι του πρεσβύτερου της φιλίας. Εκεί στη μέση του μεγαλύτερου δωματίου του σπιτιού σχημάτιζαν έναν κύκλο καθισμένοι στις καρέκλες ή συνήθως σε σκαμνιά, που χρησιμοποιούνταν για καθίσματα σε όλα τα σπίτια.

Η νοικοκυρά παίρνει ένα αυγό βρασμένο πολύ καλά και με βελόνα περνά μια άσπρη κλωστή, το δένει και το κεραμά στα δοκάρια (τα πατερά, όπως τα έλεγαν), του ξύλινου ταβανιού του δωματίου που βρίσκονταν συγγενείς και φίλοι. Το αυγό πλέον βρίσκεται κρεμασμένο στο ύψος του προσώπου των ανθρώπων, που καθισμένοι έχουν σχηματίσει κύκλο. Τότε όλοι μαζί κάνουν την εξής ευχή: «Με το αυγό θα κλείσουμε το στόμα μας, με το αυγό θα ανοίξουμε το στόμα μας». Η ευχή αυτή είχε την εξής σημασία: Επειδή από την άλλη μέρα, την Καθαρή Δευτέρα αρχίζει η

νηστεία για τη μεγάλη εορτή της Λαμπρής, η Μεγάλη Σαρακοστή, όπως τη λένε, και δεν πρέπει τις σαράντα αυτές μέρες να αρτηθούν, δηλαδή δεν θα πρέπει να φάνε κρέας, γάλα, αυγά και ψάρια, (ψάρια όχι μόνον επιτρέπεται, αλλά επιβάλλεται να φάνε του Ευαγγελισμού και του Λαζάρου) μέχρι τα μεσάνυχτα του Μεγάλου Σαββάτου, την ώρα της Ανάστασης.

Μετά, λοιπόν, την ευχή, που μαζικά κάνουν, δίνουν κυκλική ώθηση στο κρεμασμένο αυγό και αυτό περνά συνεχώς μπροστά από τα πρόσωπα των ανθρώπων. Όλοι προσπαθούν να πιάσουν το αυγό, αλλά μένο με το στόμα. Τις περισσότερες φορές τα αποτελέσματα της προσπάθειας αυτής φέρνουν πολλά γέλια.

Τυχερός είναι αυτός που θα πιάσει πρώτος το αυγό με το στόμα βέβαια, το έπαθλό του για τη νίκη είναι ότι αυτός το βράδυ της Ανάστασης θα φάει πρώτος το κόκκινο πασχαλινό αυγό.

Πρέπει να προσθέσουμε ότι το βράδυ αυτό της Τυρινής- περνούσε με αποκριάτικα τραγούδια, χορό και κρασί, οπωσδήποτε με μακαρονάδα και στο τέλος, υποχρεωτικά, όλοι έτρωγαν από ένα βραστό αυγό.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Η Μεγάλη Τεσσαρακοστή

«Θεούς σέβου» Σόλων

Της ΕΥΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑ

Η γενναιότητα της ψυχής εξαρτάται από την καθαρότητά της και τη λαμπρότητα του πνεύματος. Συνοπτικώς αναφερόμαστε στη διαδικασία για την προετοιμασία της ψυχής και του πνεύματος που θα δεχθούν την ημέρα της Ανάστασης και του Πάσχα. Η αρχή του Τριωδίου είναι η προπαρασκευή για την έντονη πνευματική μάχη που δίνει ο άνθρωπος τη Μεγάλη Τεσσαρακοστή (ή Σαρακοστή, όπως διατείνεται ο λαός μας). Οι πρώτοι Χριστιανοί Ορθόδοξοι έδιναν ιδιαίτερη σημασία στις 7 εβδομάδες προ της γιορτής του Πάσχα. Ετοιμάζονταν για να υποδεχθούν την Ανάσταση του Κυρίου τονώνοντας την πνευματική τους ανάταση, την ψυχική κάθαρση νηστεύοντας 40 ημέρες. Στην αρχαία Εκκλησία υπήρχε διαφορά ως προς τη διάρκεια της Τεσσαρακοστής, διότι σε πολλά μέρη αυτή διαρκούσε μία, δυο, τρεις, ακόμη και έξι εβδομάδες. Επικράτησε, όμως, περισσότερο η περίοδος των 7 εβδομάδων για να θυμηθούν τη νηστεία του Ιησού Χριστού που διήρκεσε 40 ημέρες. Εκτός από τις ημέρες της νηστείας, υπήρχε διαφορά και στον τρόπο ακολουθίας της. Αλλού ήταν πολλή αυστηρή, σχεδόν ξεροφαγία, χωρίς ψωμί και νερό ή ελάχιστο, ενώ σε άλλα μέρη ήταν πιο επεικής (ψάρια, αυγά πτηνά...).

Οι εβδομάδες και Κυριακές της Μ. Τεσσαρακοστής είχαν ιδιαίτερο χαρακτήρα, αναλόγως κάποιας υπόθεσης ή της αναμνηστικής γιορτής στην οποία αφιερώθηκαν. Σε μας η Μ. Τεσσαρακοστή αποτελείται από 50 ημέρες, επειδή αφαιρείται η Κυριακή του Πάσχα. Από τις 7 εβδομάδες απομένουν 48 ημέρες της εβδομάδας και για να συμπληρωθεί ο αριθμός των 50 ημερών λαμβάνονται και δυο ημέρες της εβδομάδας, η Τετάρτη και η Παρασκευή των Απόκριων, οι οποίες θεωρούνται οι πρώτες της Μ. Τεσσαρακοστής. Η πρώτη εβδομάδα ή Α' των Νηστειών διακρίνεται από αυστηρότατη νηστεία και κάθε Παρασκευή ψάλλεται στην εκκλησία ο Μέγας Κανών του Ακάθιστου Ύμνου με έξι Οίκους. Το Σάββατο είναι αφιερωμένο στη μνήμη του Μεγαλομάρτυρα Θεοδώρου του Τήρωνος, όπου τελούνται τα μνημόσυνα -οριστικής νίκης της Εκκλησίας- και ονομάζεται Κυριακή της Ορθοδοξίας. Η Β' Κυριακή αφιερώθηκε στη μνήμη του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, υπερασπιστού της Ορθοδοξίας. Η Γ' Κυριακή είναι αφιερωμένη στην προσκίνηση του Τιμίου Σταυρού, γι' αυτό λέγεται της Σταυροπροσκυνήσεως, ενώ την Δ' Κυριακή είναι η μνήμη του Αγίου Ιωάννου του συγγραφέως της Κλήμακος.

Την Τετάρτη της Ε' εβδομάδας ψάλλεται ο Μέγας Κανών του Ανδρέου Κρήτης, την Παρασκευή οδοκλήρος ο Ακάθιστος Ύμνος, σε ανάμνηση της διάσωσης της Κωνσταντινουπόλης από την επιδρομή των Περσών και Αβάρων (626) και την επόμενη Κυριακή τελείται η μνήμη της Αγίας Μαρίας της Αιγυπτίας. Το Σάββατο της άλλης εβδομάδας γιορτάζεται η Ανάσταση του αγίου και δικαίου Λαζάρου και η ερχόμενη Κυριακή αφιερώνεται στη μνήμη της θριαμβευτικής εισόδου του Ιησού Χριστού «μετά βαίων και κλάδων» στα Ιεροσόλυμα, έξω και Κυριακή των Βαίων. Μετά αρχίζει η Μεγάλη Εβδομάδα με τα Άγια Πάθη, για να φτάσουμε στην Ανάσταση του Κυρίου και το Άγιο Πάσχα. Η περίοδος της Μ. Τεσσαρακοστής είναι ιδιαίτερα σημαντική για κάθε Χριστιανό που πιστεύει και σέβεται την Ορθόδοξη Εκκλησία και τους θεσμούς της. Παίζει σοβαρό ρόλο η προπαρασκευή ψυχικά, σωματικά, πνευματικά, ώστε να μεταλάβει των «αχράντων μυστηρίων», για να δεχτεί με καθαρότητα ψυχής και λαμπρότητα πνευματική και ειρηνική το «Μέγα Πάσχα». Μόνον έτσι αισθάνεται τη αληθινή μεταρσίωση προς το θεατό και αθέατο. Ο Σωκράτης έχει την αντίστοιχη ρήση για τη διαχρονικότητα του μηνύματος αυτού: «Η ψυχή του ανθρώπου, υπέρ παν άλλου εκ των ανθρώπων, μετέχει του Θεού».